

Motion till riksdagen 2019/20:3579

av **Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2019/20:155 Tillfälliga bemyndiganden i smittskyddslagen med anledning av det virus som orsakar covid-19

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska underrätta riksdagen när föreskrifter börjar tas fram i Regeringskansliet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomisk ersättning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under krisen på grund av covid-19 har Kristdemokraterna varit en konstruktiv och lösningsorienterad kraft. Vi är i grunden positiva till att regeringen ska få ett tydligare och bredare mandat för att kunna bekämpa covid-19. Den strategi som Sverige har anammat, med rekommendationer i stället för förbud, står vi bakom. Men möjligheten till förbud måste samtidigt finnas då rekommendationer inte är nog. Att vi vill se ett statligt huvudansvar för sjukvården är bekant sedan länge. Men det var inte aktuellt för oss att acceptera en proposition som byggde på den lagrådsremiss som regeringen presenterade för oss sent i förra veckan, där regeringen i princip ville avskaffa riksdagens kontrollfunktion. Det vore en åtgärd som skulle vara demokratiskt inskränkande på ett för oss oacceptabelt sätt. Dessutom vore det helt onödigt, då riksdagsarbetet fungerat mycket bra under krishanteringen, något som också nämns i propositionen. Tack vare krav från oss och andra oppositionspartier har regeringen nu lagt till en underställandemekanism i förslaget. Vi krävde också att regeringen skulle hörsamma Lagrådets synpunkter, bl.a. gällande ett begränsat bemyndigande. Även detta har skett. Regeringen har också förtydligat att ekonomiska konsekvensanalyser ska ske,

även om vi inte är nöjda med den utformning som nu finns och utvecklar detta nedan. Vi noterar också att Lagrådet instämmer i regeringens hållning att nuvarande smittskyddslag är oklar och godtar regeringens bedömning att det finns ett behov av ytterligare normgivningsbemyndiganden.

Framtagandet av propositionen har präglats av tidsbrist, vilket är naturligt givet den situation som världen befinner sig i. Emellertid hade riksdagen kunnat förberedas bättre genom att partierna informerades på ett tidigt stadium. Det hade förbättrat lagen i ett tidigare skede och rätt ut en del missförstånd som på grund av det hastiga framtagandet spridit sig. På grund av den pågående krisens oförutsägbara natur befarar vi att detta kan upprepa sig gällande de föreskrifter som regeringen får ta fram i enlighet med propositionen. Föreskrifterna ska omedelbart underställas riksdagens prövning. För att denna prövning ska kunna ske på ett ändamålsenligt sätt bör riksdagens partier underrättas när en föreskrift börjar tas fram inom Regeringskansliet. Det är nödvändigt för att säkerställa att riksdagens kontrollfunktion fungerar på ett ändamålsenligt sätt i och med de extraordinära åtgärder regeringen nu får möjlighet att vidta. Detta bör ges regeringen till känna.

Kristdemokraterna framförde i två skrivelser till regeringen att ett grundläggande krav som behöver tillgodoses är en utformning av ett regelverk för ersättning för företag och näringsidkare som drabbas.

De ekonomiska konsekvenserna är inte belysta närmare i propositionen. Inte heller finns några indikationer på att regeringen förbereder kompletterande lagstiftning eller krispaket som ska ingå i ett nytt förslag. Regeringen har dessutom underlåtit att begära in remissvar från näringslivet. Dock har ett flertal organisationer ändå inkommit med svar. Trots den korta tiden och bristen på förberedelse är kritiken skarp. Bland andra Svensk Dagligvaruhandel, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, Sveriges Apoteksförning, Privattandläkarna och Visita beskriver alla vikten av ett regelverk som garanterar ekonomisk kompensation till de som drabbas av beslut som kan följa av regeringens utökade befogenheter.

Regeringen har emellertid i propositionen gjort bedömningen att ”frågan om olika kompensatoriska ekonomiska åtgärder med anledning av eventuella förordningar ska övervägas i samband med att de enskilda föreskrifterna om åtgärder tas fram”. Det är ett steg i rätt riktning. Men de föreskrifter som ska tas fram med hjälp av lagen är sådana som behöver behandlas skyndsamt. Att göra enskilda ekonomiska konsekvensanalyser av varje föreskrift kan därför vara tidsödande, och på grund av den knappa tidsfristen kan de bli bristfälliga.

Därför har vi i våra skrivelser till regeringen förordat att ett regelverk för ersättningar ska vara på plats när lagen börjar gälla. Det är beklagligt att så inte har skett. Den rådande ekonomiska krisen till följd av covid-19 är i delar en kris som grundar sig i att det blivit så gott som omöjligt för företag att planera inför framtiden. Den föreslagna lagen kommer att addera till den osäkerheten. Ett tydligt regelverk för ersättning för

ekonomiskt drabbade skulle minska denna osäkerhet väsentligt och mota ekonomisk oro som kan uppstå till följd av de bemyndiganden regeringen nu får. Regeringen bör kompletta sin proposition med ett regelverk för ekonomisk ersättning.

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Gudrun Brunegård (KD)

Cecilia Engström (KD)

Pia Steensland (KD)